

hil longius erat quàm ut ab istius vitæ ærumnis in æternum liberaretur, atque Jesu Christi gratia moriendi desiderio ardebat. Nihil impedire potuit quin carcere inclusos adiret, et iis qui ad iudices ducebantur comitem se adjungeret. Hos et illos adhortabatur ut in fide persisterent, atque martyrii coronam mererentur.

Thème 314.

De S. Antonio sequitur.

Judex cum videret quanta esset Antonii ejusque comitum magnanimitas, edixit ne in urbe commorarentur solitarii. Cæteri illico se abdidit. Antonium vero frustra impulerunt ut pariter se occultaret; iudicis edictum adeo despexit, ut vel die postero locum editum occupaverit, unde iudici cum suis transeunti se conspicendum præbuit. Deo volente, iudici haud in mentem venit ut eum apprehendi juberet. Martyribus igitur more suo adesse perseveravit; et cum desiisset persecutio, in suum monasterium reversus est.

Tunc Deus Antonium miraculorum munere adeo celebrem fecit, ut ad eum undique homines accurrerent, quos à variis morbis aut à malo dæmone liberaret. Vix Jesu Christi nomen invocaverat, cum ægri aut dæmoniaci liberabantur. Interdum in monasterio suo inclusus manebat, nec ulli aperiebat. Sed tunc etiam sanabantur multi stantes foris fidenterque orantes. Ad extremum metuens ne iis quæ per ipsum Deus operabatur superbi- ret miraculis, quàm occultissimè potuit in imam solitudinem se recepit.

Thème 315.

De S. Antonio sequitur.

Antonium, quamvis suum recessum celatum vellet, multi tamen adibant. Omnes vero admittebat ad se confugientes, seu ut ab ipso consilium peterent, seu ut à

morbis liberarentur. E monte descendebat ut cum illis sermonem conferret; sed ubi adimpleverat quod ab ipso exigebat charitas, solitudinem statim repetebat. Cum die quâdam viri clari et honorati eum detinere conarentur, illis quamvis instantibus valedixit, addendo festivè: « Ut pisces in terrâ diu torpentes intereunt, « ita solitarii vobiscum morantes suam pietatem paulatim torpescere sentiunt. In nostram ergo solitudinem « redeundi haud minus cupidi esse debemus, quàm piscibus in aquam denuo se immergendi. »

Fidei integritatis et Ecclesiæ unitatis eo flagrabat studio, ut ab omnibus hæreticis schismaticisque, præsertim vero ab Arianis, abhorreret. Omnes hortabatur ne, veluti ipse, rem cum istis haberent, dicens graviter in eorum verbis quam in anguini veneno inesse periculum.

Thème 316.

De S. Antonio sequitur.

Antonius Alexandriam iterum petivit, rogantibus sancto Athanasio catholicisque episcopis, ut os occluderet Arianis, qui in vulgus disseminare ausi fuerant Antonium ipsorum doctrinam docere. Jesu Christi doctrinam ibi palam professus, istorum hæresim execratus est. Ad eum videndum tota civitas accurrit; illum tangendi cupidi erant ipsi falsorum numinum cultores, quorum plurimos ad Christum adjunxit.

Nomen ejus vel in aulâ imperatoris Constantini celebratum est. Qui princeps ejusque filii tanquam patri suo illi scripserunt, atque ab eo litteras accipiendi summum demonstrarunt desiderium. Non magnopere percussus visus est Antonius honore, qui multis aliis haud dubie arrisisset. « Nolite mirari, ait solitariis, quod imperator « qui et ipse mortalis homo est, ad me scribat; illud « vero vobis mirum videatur, quod hominibus Deus « legem scripserit, nosque per suum edocuerit Filium. »

Illum sæpius adierunt quidam philosophi falsorum deorum cultores. Ut illos redargueret probaretque ineptam esse idololatriam, divinam vere christianam religionem, duos homines à malo dæmonè obsessos, sub illorum oculis invocato Jesu Christi nomine, factoque crucis signo liberavit, his additis : « Idem aggredimini, si potestis, vestrorum vi syllogismorum. »

Thème 317.

De S. Antonio sequitur.

Antonius, cum notum haberet sibi mortem instare, suos fratres denuo invisit, dixitque eis se ad illos postremum venire. Hæc audientes cuncti deslere, sanctumque amplexari senem, qui de suâ proxima morte cum illis loquebatur, eâdem elatus lætitiâ, quâ homo qui regionem exteram jamjam relicturus est, ut suam repetat patriam. Hæc ultima illis dedit consilia : « Fratres « mei charissimi, quotidie sic vivite quasi hoc eodem « die morituri. Nihil antiquius habetote quàm ut puras « servetis vestras animas ; enitimini sanctos imitari : « cavete ne quid commercii cum hæreticis habeatis ; « atque in fide firmi perstate. » Fratribus ut secum maneret obsecrantibus concedere noluit quod petebant ; et cum illis valedixisset, in suum montem reversus est, comitantibus duobus tantum discipulis, qui à quindecim annis (*ou bien* quintum decimum jam annum) illi utpotè seniori (*ou bien* : ob ejus senium) famulabantur. Cum aliquot post mensibus in morbum incidisset, animam efflavit, leni affectus gaudio quod in vultu ejus post obitum impressum adhuc videbatur. Obiit, cum centesimum et quintum ætatis annum ageret, Jesu Christi autem anno trecentesimo quinquagesimo sexto.

Thème 318.

Sanctus Sebastianus.

Sebastianus, Narbone natus, Mediolani educatus est.

Mediolano Romam ivit, cumque militiæ nomen dedisset, ad bellica munera mox evectus fuit, adeo benignitate, sinceritate, prudentiâ multisque aliis eximiis dotibus, omnium amorem sibi conciliabat. Quamvis ad militiam haud propensus esset, vel quo rectius dicam, quamvis ab illa abhorreret, hanc tamen amplexus est eâ mente ut Christi discipulis utcunquè vexatis adesset, atque humilis christiani generosique Christi militis animum militari sub veste contexit. Cum acta ejus eo minus observarentur quod christianus non habebatur, caritatis operibus, neutiquam suspectus ethnicis, operam dabat. Nihil metuens, christianos in carceribus fidei causâ detentos invisit, illosque ad martyrium hortabatur. Imo locum indè arripiebat ethnicos Jesum Christum docendi, ita ut ad illum multos adduceret, qui sacro fonte abluti, martyrio coronati sunt. Cum Diocletianus, imperio potitus, Romam anno ducentesimo octogesimo quinto venisset, ergâ Sebastianum benevolentiam habuit, illumque præfecit primæ cohorti custodum quos Romæ servare volebat.

Thème 319.

De S. Sebastiano sequitur.

Tanta circumspectione se gesserat Sebastianus, ut eum christianum esse nondum quisquam suspicaretur. Deinceps igitur eodem quo antea studio, Jesu Christi Ecclesiæ operam navavit ; ortaque adversus Romanos christianos sævissimâ tempestate, multi, quos suis incenderat hortationibus, contigit ut Jesu Christi gratia mortem oppeterent. Illi vero nihil longius erat quàm ut eos sequeretur ; quod anno ducentesimo octogesimo octavo evenit. Patefactum est illum christianum esse, ab eoque cæteros ne cruciatus mortemque formidarent corroborari. Quâ de re imperator admonitus, cum illum accersivisset, ei exprobravit quod beneficia a se accepta sic oblivisceretur. Illi respondit Sebastianus se adeo immemo-

rem non fuisse, ut contra ipsi atque reipublicæ Deum orare non desiisset; se vero Deo qui in cœlis est et Jesu Christo, non autem idolis ac lapidibus, preces suas adhibuisse. Diocletianus, cum illud responsum demirari debuisset, hoc ita exasperatus est, ut Sebastianum sagittis confodiendum ad palum alligari jusserit. Quo patrato, pro interfecto relictus est; quædam autem pia mulier, nomine Irene, cum ad eum sepeliendum venisset, stupens admodum illum adhuc vivum reperit.

Thème 320.

De S. Sebastiano sequitur.

Sebastianum Irene suam duxit in domum, ubi ex omnibus vulneribus mox convaluit. Qui, cum ab adeuntibus christianis obsecraretur ut abscederet, eorum consiliis adeo non obtemperavit, ut contra, implorato Dei auxilio, venerit ipse quæ imperator erat transiturus; cumque illi obvium se dedisset, quàm iniquè christianos vexaret liberè ei exprobravit. Quem videns Diocletianus eo magis obstupuit, quod illum mortuum existimabat, ita ut vix suis crederet oculis. At vir sanctus pro certo ei affirmavit ipsum Sebastianum se esse, sibi que Jesum Christum vitam restituisse, ut veniret in ore et oculis omnium ipsi denuntiaturus immani injuriâ vexari christianos. Imperator istiusmodi exprobrationum haud patiens, illum fustibus contundi jussit, corpus autem ejus in cloacam projectum est. Inde extractum mulier christiana sepelivit. Super tumulum ejus postea ædem sacram ædificaverunt. Anno sexcentesimo octogesimo, à gravi pestilentia, ipso intercedente, Roma liberata est, undè mos invaluit ut sanctus Sebastianus pestilentia tempore invocetur.

Thème 321.

Sinensis imperator.

Dum venationi instans Sinensis quidam imperator, a

comitantibus aberrasset, in pauperem incidit senem amarè flentem, et qui gravissimam videbatur sortem dolere. Propius accedit, eo permotus statu quo dejectum videt, nec quis sit indicans, quærit ab illo quid ipsi acciderit. Cui senex : Domine, inquit, etsi dixerim, malum est cui nullo modo possis mederi. » « Forsitan, ô bone, imperator ait, ego tibi utilior futurus sum quam putas. Quod te premit, tu mihi crede. » Cui senex : « Quum sis audiendi cupidus, jam ego rem enarrabo. »

Thème 322.

De Sinensi imperatore sequitur.

« Meum prædium et tectum suo castello conterminum occupavit quidam imperatoris domus præfectus, meque ad mendicitatem rodegit : at immitis iste longius processit : unus erat mihi filius, senectutis præsidium, quem sibi servire jussit. » Qua oratione permotus fuit imperator. Senem allocutus : « Istane, inquit, de qua loqueris, domus longius distat? » Quum semileuca tantum distaret : « At mihi, inquit imperator, eò tecum conferre libet. Ego Dominum adhortabor ut et prædium et natum tibi restituat : rem bene cessuram haud despero. » Cui senex : « Hoc illi proponere nec mihi nec tibi tutum. Pejus mecum agetur; tu contumeliose habebis, at ego tibi hanc ignominiam detrahare velim. » « Id te ne sollicitet, ait imperator; rem ego melius cessuram quam putas confido. » Diutius obsistendum non censuit senex.

Thème 323.

De Sinensi imperatore sequitur.

Id unum senex exponit, se fractum senio equi vestigia minime subsequi posse. « Eheus ! ait imperator, juvenis ego, tu meo inside equo, pedibus ego viam incedam. » Haud annuit senex. Illum imperator equi sui tergo vult

excipere. Orat senex ut se excusatum habeat. « Pauperri-
mus ego, facultate sum orbatus et linteum et vestem
mutandi; forte pediculos impertiam tibi, quos adversus
te ipse tueri non possis. » « Age, vir probe, subjicit im-
perator, tu post me tamen insideas velim. » Tandem
senex equo insidet. Brevi in domum quam petebant per-
venerunt.

Thème 324.

De Sinensi imperatore sequitur.

Vix eò pervenit imperator cùm præfectum arcessit. Ille
adest, at summopere miratur, ubi vir princeps, detecto
dignitatis regiae insigni, quis sit aperit. Plurimi optima-
tes venantem imperatorem comitati circumstabant. Illa
adstante tam frequenti caterva, duris increpat verbis op-
timi senis vexatorem; ipsum cogit suum huic filium et
prædium restituere atque eum obruncari jubet. Imo senem
in locum ejus substituit, his illum allocutus: « Ne mores
tuos immutet mutata fortuna; tu aliena frueris iniquitate,
isto tu exemplo usus, ne illud imiteris. » Duodeviginti
tantum annos erat natus hic imperator.

Thème 325.

Sanctus Hieronymus.

Hieronymus Eusebii filius, Stridone in Dalmatia Cons-
tantio imperatore natus, Romæ adolescens est baptizatus
et in liberalibus disciplinis à Donato et aliis viris doctis-
simis eruditus. Tum discendi studio Galliam peragravit:
ubi pios aliquot et in divinis litteris eruditos viros coluit
multosque sacros libros sua manu descripsit. Mox se in
Græciam conferens, philosophia et eloquentia instructus,
summorum theologorum consuetudine floruit: in pri-
mis vero Gregorio Nazianzeno Constantinopoli operam
dedit: quo doctore se sacras literas didicisse profitetur.
Tum religionis causa visit Christi Domini incunabula,

totamque lustravit Palestinam: quam peregrinationem,
adhibitis Hebræorum eruditissimis, ad sacræ Scripturæ
intelligentiam sibi multum profuisse testatur.

Thème 326.

De S. Hieronymo sequitur.

Deinde secessit in vastam Syriæ solitudinem: ubi qua-
driennium in lectione divinorum librorum, cœlestique
beatitudinis contemplatione consumpsit assidua se absti-
nentia, vi lacrymarum et corporis afflictatione discru-
cians. Presbyter a Paulino episcopo Antiochiæ factus,
Romam de controversiis quorundam episcoporum cum
Paulino et Epiphano ad Damasum pontificem profec-
tus, ejus ecclesiasticis epistolis scribendis adjutor fuit.
Verum cum pristinae solitudinis desiderio teneretur in Pa-
lestinam reversus, Bethlehem ad Christi Domini præsepe
in monasterio, quod a Paula Romana exstructum erat,
cœlestem quamdam vitæ rationem instituit: et quamvis
varie morbis doloribusque tentaretur, tamen corporis
incommoda piis laboribus, et perpetua lectione ascrip-
tione superabat.

Thème 327.

De S. Hieronymo sequitur.

Ex omnibus orbis terræ partibus, ad ipsum divinæ
Scripturæ quæstiones explicandæ referebantur. Illum Da-
masus pontifex, illum sanctus Augustinus de locis Scrip-
turæ difficillimis sæpe consuluit propter ejus singula-
rem doctrinam, et linguæ non solum latinæ et græcæ sed
Hebraicæ etiam et Chaldaicæ intelligentiam, et quod
omnes penè scriptores, ejusdem Augustini testimonio,
legerat. Hæreticos accerrimis scriptis exagitavit: et ca-
tholicorum patrocinium semper suscepit. Vetus Testa-
mentum ex Hebræo convertit: Novum, jussu Damasi,
Græcæ fidei reddidit, magna etiam ex parte explicavit

Multa præterea latine reddidit scripta doctorum virorum; et ipse aliis proprii ingenii monumentis christianam disciplinam illustravit. Qui ad summam senectutem perveniens, sanctitate et doctrina illustris, Honorio imperatore migravit in cælum. Cujus corpus [ad Bethlehem sepultum, postea Romam translatum est in basilicam sanctæ Mariæ Majoris quæ etiam Sancta Maria *ad Præsepe* dicitur, eò quod in ea maxima veneratione servatur Domini præsepe.

Thème 328.

Sancta Paula.

Paula, matrona romana, e nobilissimorum senatorum genere, sed vitæ sanctitate multò nobilior, mortuo Toxotio, paris nobilitatis viro, totam se ad Dominum convertit, et copiosas cœpit divitias in Christi pauperes tanto affectu erogare, ut eos tota Urbe perquireret, et damnum putaret (ut de eâ sanctus Hieronymus scribit), si quisquam debilis et esuriens, cibo sustentaretur alterius; quo in studio usque ad mortem perseverans, dicebat interdum se id voti habere ut mendicans moreretur, et in suo funere aliena sindone involveretur. Cùm autem ob quasdam Ecclesiarum dissensiones, Orientis et Occidentis episcopi Romam, sancto Damaso pontifice, convenissent, sanctum Epiphanium, Salaminæ Cypri episcopum hospitio exceperit, et Paulinum Antiochiæ omnibus charitatis officiis colere studuit; quorum accensa virtutibus, patriam deserere et ad eremum pergere gesticbat.

Thème 329.

De Sancta Paula sequitur.

Quare Urbis frequentiam et ora laudantium fugero festinans, et parvulam Bethlehem Romæ præferre volens, tandem ad Portum Romanum navigatura descendit, fratre, propinquis ac liberis persequentibus, et piam ma-

trem materna charitate retinere cupientibus. Illa vero, quamvis viscera ejus dolore torquerentur, siccos ad cælum tendebat oculos, et pietatem in filios pietate in Deum superans, nesciebat se matrem, ut se Christi probaret ancillam. Navi igitur conscensa, cum Eustochia filia, quæ propositi et navigationis ejus comes erat, alis fidei sump-tis, Hierosolymam et sancta loca incredibili ardore videre cupiebat. Quare, cùm Cyprum primum, deinde Seleuciam appulisset, in Syriam et Palestinam venit, cujus cuncta sacra monumenta tanto studio ac pietate circumivit, ut nisi ad reliqua festinaret, a primis non posset abduci. Denique Bethlehem substitit mansura perpetuò: ubi structis quatuor monasteriis, uno virorum, quod sanctus Hieronymus gubernaturus suscepit, aliis virginum, reliquum vitæ iter admirabili sanctitate confecit.

Thème 330.

De Sancta Paula sequitur.

Humilitatis virtus in eâ maximè enituit: nihil ea clementius, nihil ergà humiles blandius fuit. Invidorum calumnias et sæculi varias tentationes summa patientiâ et mansuetudine toleravit. Tarda erat ad loquendum et velox ad audiendum. Sanctas Scripturas tenebat memoriter, et Vetus ac Novum Testamentum assiduè perlegebat. Hebræam linguam discere voluit et consecuta est ita ut hebraice et psalmos caneret et loqueretur quasi ore nativo. Super durissimam humum, stratis ciliciolis, quiescebat, si tamen quies dicenda est, quæ jugibus pene orationibus dies noctesque jungebat. Mollia, etiam in gravissima febre, lectuli strata non habuit. Tantæ autem continentiæ fuit, ut propè mensuram excederet, et debilitatem corporis nimis jejuniis ac labore contraheret: exceptisque diebus festis, vix oleum in cibo caperet. Neque adduci ullo modo potuit, ut ad vires corporis reficiendas vino uteretur. Ægrotantes miris obsequiis ac ministeriis confovebat: cùmque aliis languentibus largè

præberet omnia, si quando ipsa ægrotasset, sibi non indulgebat : et in eo inæqualis videbatur, quod in alios clementiam, in se autem duritiam exhibebat.

Thème 331.

De Sancta Paula sequitur.

Tandem cùm in gravissimam valetudinem incidisset, ac mortem adesse sentiret, et frigente alia parte corporis, animæ tepor in solo pectore palpigaret, quasi ad suos pergeret alienosque desereret, illos versiculos usque ad expirationem animæ repetebat : Domine, dilexi decorem domus tuæ et locum habitationis gloriæ tuæ; et : Quam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum; concupiscit et deficit anima mea in atria Domini : digitoque crucis signum in labiis imprimens, sanctissimam animam Deo reddidit, septimo kalendas februarii, ætatis suæ anno quinquagesimo sexto; translata est episcoporum manibus in ecclesiam speluncæ, tota ad funus ejus Palestinarum urbium turba concurrente, monachorum, virginum, viduarum et pauperum, qui, ad exemplum Dorcadis, vestes ab ea præbitas ostendebant. Triduo post, subter Ecclesiam juxta Specum Domini condita est.

Thème 332.

Vir beneficus et modestus.

Juvenis quidam Massiliæ exspectabat donec aliquis suam ascenderet cymbulam. Ignotus quidam illam conscendit; sed haud multò post in eo erat ut exiret. « Domine, inquit junior nauta, hæc cymbula mea est; visne tu è portu discedere? » Cui ille : « Nequaquam; mihi mens erat in alveo paululum obambulare, atque frigore hujus vespertini temporis corpus recreare. Tu vero, juvenis, nec habitu nec sermone nautam refers. » Cui ille : « Nec ego quidem sum nauta. Istam festis dominicisque diebus artem exerceo, ut nonnihil lucri faciam. » — « Ecquid! te

ea ætate jam esse avarum tuam juventutem minime decet. Decrescit quam injeceris existimatio. » — « Proh! Domine, ne tu istam agendi rationem vilissimæ causæ tribuere velis. » — « Forsan et ego pravè dijudicavi; tu vero non sensum aperuisti; age, unà obambulemus; tu mihi tuam historiam enarrare velis. »

Thème 333.

De viro benefico et modesto sequitur.

Tunc sic orsus juvenis : « Unus me dolor angit : pater jacet in vinculis, unde illum extrahere mihi non licet. Quidquid sibi fortunarum erat, navi imposuit, et ipse permutandæ mercium sarcinæ voluit invigilare. Capta fuit a pirata navis, et pater et reliqui classiarii capti sunt. Duobus millibus ad illum redimendum nummis opus est; quum vero tunc temporis quam maxima molitus esset pater, multum abest ut ista penes nos sit pecunia. Noctu diuque mater et sorores labori incumbunt; ego similiter gemmariam artem exerceo, et hanc cymbam diebus festis gubernò. Primo statueram patris in locum me constituere. Matri vero visum est istud consilium inane, nec ullo modo perficiendum. Nullus ex Orientis navarchis, matre vetante, suam vult navem me conscendere. »

Thème 334.

De viro benefico et modesto sequitur.

« Tune aliquid nuntii nonnunquam a patre accipis? Quomodo cum eo agitur? » — « Patris patronus regis hortis est præpositus. Humane quidem tractatur; haud vires ejus superat exactus labor; ille vero a dilecta conjugè et a tribus filiis, quos summo prosequitur amore, disjunctus vivit; nemo illum sublevat, solatur nemo. » — « Tua me sors movet, subjecit advena; tibi, explorato animi sensu, meliorem sortem prædicere ausim, tibi que ex animo peropto. » Ubi nox incubuit, appellere jussus

est junior nauta. Cymbula dum ignotus discedit, crumenam illi tradit in manus, nec dato ipsum agnoscendi tempore, præcipitanter discedit. Sexdecim aurei et decem argentei nummi erant in illa crumena inclusi. Qua quidem liberalitate permotus juvenis gratum se præbere cupit; at in vanum cœlum votis onerat, ut de se tam bene meritum assequi valeat.

Thème 335.

De viro benefico et modesto sequitur.

Sex hebdomadibus elapsis quum assiduo continuoque labori intenta hæc familia modicam cœnam, panem scilicet et exsiccata amygdala sumeret, paterfamiliàs advenit concinne vestitus, qui eam luctu miseriaque confectam nec opinantem occupat. Quis fuit matris et filiorum stupor, quæ lætitia! Ruit in illorum ulnas conjux, varios enarrat sui itineris casus. Navem illi ascendenti quinquaginta erant numerati aurei nummi, et naulum et cibus in antecessum erant persoluta. Altum mirabunda et obstupescens familia silentium tenebat. Rupit extemplo mater; reducem patrem sese debere filio excogitat, enarrat initum ab illo vices ejus subeundi consilium, et qua constantia sese labori assiduo tradiderit.

Thème 336.

De viro benefico et modesto sequitur.

Cogitabundus et multa secum revolvens natum pater alloquitur: « Miser ego, inquit, qui meam per te redemptionem obtinuisse, nec dolere possim! Nùm illud tuam celare matrem potuisti? Tua ætate juvenis istas sibi congerere facultates minime valet. Quid! paterna pietate nocens meus factus est natus? Tu meum animum confirma; omnes unà moriamur, si tu probus esse desideris. » — « Tu, pater, solve metum, inquit juvenis, tuus filius haud illo indignus nomine. Non usque eò felix

ut quam sibi carus sis tibi testaretur. Tu non per me in libertatem vindicatus; at ego de te tam bene meritum novi. Tu, mater, ignotum istum tibi in memoriam revoca, suam qui mihi, permulta sciscitatus, crumenam tradidit. » Tunc patri casum enarrat.

Thème 337.

De viro benefico et modesto sequitur.

Suæ vix restituto familiæ parenti optimo præstò adfuerunt et amici et opes. Spes omnes successus vicit. Post biennium suas mirè copias auxit. Bene collocati filii, patris felicitatis fuere participes. Pura sinceraque fuisset illa felicitas, nisi diù in vanum cessisset assidua filii diligentia, ut hominem tam præclare meritum detegeret. Tandem illum solum in portu obambulantem quadam die mane offendit. « Proh! virum optime de me meritum » exclamat. Quibus dictis, ante pedes ejus jacet. Cui ferre opem properat ignotus, et ab illo causam deliqui quærit. « Eheus! subjicit adolescens, nùm te fugere potest? Tunc juniorem oblitus nautam et istam infelicem familiam quos, reddito patre, ad vitam revocasti? » — « Tu certe, juvenis, erras; non fieri potest ut tibi sim notus; advena ego, Massiliam a paucissimis diebus advectus. » — « Ita est, fortasse; tu vero te in isto obambulasse portu, meque tibi meas enarravisse calamitates in memoriam revocare velis. Tu mei salvator parentis, numquid votis non annues? et quos effecisti beatos videre negabis? »

Thème 338.

De viro benefico et modesto sequitur.

Cui advena: « Amice, inquit, tu certe erras, jam fuit a me dictum. » At ille: « Minime erro, inquit; alte in pectore meo defixa hærent oris tui lineamenta. Tu, quæso, venias! » Simul arreptum brachio abducere cer-

tat. Frequens illos circumvenit turba. Tunc advena, elatiore gravioreque voce : « Domine, inquit, ista mihi jam molesta est fabula. Tu ad sanam redeas mentem, atque inter tuos eâ fruire tranquillitate animi, qua tibi opus est. » — « O ferum et immitem! exclamat juvenis; unde, quæso, tibi soli debitam meæ familiæ felicitatem vis imminuere? Et vos, quotquot adestis, mihi auxilio sitis, ut suum ipse contempletur opus nostræ salutis auctor. » Dum de his rixentur, aufugit ignotus vir, et è conspectu statim avolat. Ignotus nunc usque stetit, nisi in tabulis ejus inventa esset quinque millium et quingentorum francorum syngrapha, cujus innotuit usus per illum ad quem inscripta fuerat.

Thème 339.

Translatio reliquiarum S. Benedicti in Galliam.

Cum gens Longobardorum, densis errorum tenebris adhuc obvoluta, longe lateque per Italiam occulto Dei judicio cædium suarum extenderet crudelitatem, urbes terræ coæquans, monasteria villasque depopulans, plurimi ex eis Beneventanam provinciam aggredientes, inter cætera sua facinora, venerabile Cassinense monasterium expugnarunt et subverterunt. Ubi tamen nec unum tenere potuerunt hominem; sed complevit Dominus quod olim famulo suo Benedicto, qui hanc eversionem legitur prædixisse, promiserat : quod etsi locum ipsum gentibus traderet, animas custodiret. Fugientibus itaque monachis, et post hoc excidium multis effluentibus annis; idem sacer locus ad eremum redactus, qui prius hominum fuerat habitatio, cœpit esse ferarum; usquedum regni Francorum gubernacula adeptus est Clodovæus Secundus, Dagoberti filius.

Thème 340.

De translatione S. Benedicti sequitur.

Quo regnante, in agro Aurelianensi, Floriacense ædificatum est monasterium. Cum igitur venerabilis Mummolus, hujus novi cœnobii abbas, libros Dialogorum sancti Gregorii Papæ sedulo revolveret, Cassinensis monasterii eversionem ingemuit; ob eam maxime causam quod sub ruderibus sacrum beatissimi Patris Benedicti corpus neglectum delitesceret. Inter hæc ejus animum divinitus impressa subiit cogitatio, ut tam pretiosum thesaurum ex illis ruinis erueret et in suum Floriacense transferret monasterium. Nec alius ad hoc opus magis idoneus ei visus est, quam Aigulfus monachus, vir probatæ virtutis et sanctitatis : qui postea Lirinensis Abbas institutus martyrii palmam adeptus est. Mandato patris protinus obsequens discipulus iter arripit in Italiam; adjunctis Cenomanensibus nuntiis, quos Berarius Episcopus, eodem instinctus spiritu, ad deportandum e Cassino monte sanctæ Scholasticæ corpus, novo monialium a se extracto cœnobio inferendum, itidem in Italiam direxerat.

Thème 341.

De translatione S. Benedicti sequitur.

Romæ locis sanctis obiter lustratis, Aigulfus ocius Cassinum advolat; locum sibi ignotum, ubi expetitæ reliquæ essent conditæ, tacitus explorat. Dum autem enixius Deum oraret, ut sepulcrum beatissimi Patriarchæ sibi dignaretur revelare, venerandus senex eum sic prior affatur : Hac instanti nocte solitudinis hujus locum, quem lumine clarissimo radiare conspexeris, notare diligenter invigila : nam ibidem unde tuæ curæ finis imponatur, invenies. Nocte igitur sequenti evigilans Aigulfus, et eremi plagam attente considerans, beati Benedicti sepulcri locum vidit ingenti splendore cælitus radiantem. Hac

visione recreatus, Deo de prospero itinere suo grates innumeras rependit; et facto mane, reverenter gaudenterque ad locum accedens, solum fodit, et loculum invenit sub lapide stratum, cui præfixa erant notamina de corporibus infra jacentibus. Statimque sacra ossa pie veneratus, omnia quotquot reperit, in sportellam paratam collocavit, ac reditum in patriam maturavit: comitantibus, qui ab Urbe jam supervenerant, Cenomanensibus.

Thème 342.

De translatione S. Benedicti sequitur.

Vix in agrum Aurelianensem sacræ reliquiæ appulerant, cum duobus hominibus cæcis a nativitate lumen infunditur, et alius contractus erigitur. Mox obviam effusi occurrunt monachorum chori, cum infinita promiscui vulgi multitudine, acceptæque sunt cum insigni triumpho sacræ reliquiæ in Floriacum. At dum in discernendis amborum sanctorum ab invicem ossibus hærent animi, dubitationem duplex miraculum penitus sustulit. Allatis duobus pueris diversi sexus recens defunctis; masculus ad sancti Benedicti, puella ad beatæ Scholasticæ ossium contactum revixit. Hæc data sunt Cenomanensibus, atque solemnî pompa illata in illud nobilium sanctimonialium cœnobium a Berario constructum: quod magnis miraculorum illustrationibus fuit a Deo honoratum. Corpus vero sancti Benedicti in Floriacensi sancti Petri basilica ad tempus depositum est a venerabili Mummolo, dum congruus eidem locus in ecclesia sanctæ Mariæ pararetur. In qua sanctissimus monachorum Patriarcha, sicut vivus Italiam, ita et mortuus Galliam crebris ingentibusque prodigiis exornavit. Hæc autem celeberrima Translatio, quam Paulus Warnefridus diaconus Cassinensis in chronico sacri hujus monasterii diserte enarravit, adeo pietate erga sanctum Benedictum gentes occidentales accendit, ut anniversaria dies non apud Gallos tantum, verum etiam apud Hispanos, Germanos et

Anglos per plura sæcula solemnî festivitate undecimo mensis julii die coleretur.

Thème 343.

Sanctus Maurus.

Maurus, Romanus genere, a patre Eutychio senatorii ordinis, Deo sub sancti Benedicti disciplina puer oblatus, et in schola talis actanti morum magistri institutus, prius sublimem monasticæ perfectionis gradum, quam primos adolescentiæ annos attingit: adeo ut suarum virtutum admiratorem simul et præconem ipsum et Benedictum habuerit, qui eum velut observantiæ regularis exemplar, ceteris ad imitandum proponere consueverat. Cilicio, vigiliis, jejuniisque carnem continuis atterebat, assidua interim oratione, piis lacrymis, sacrarumque litterarum lectione recreatus. Per Quadragesimam bis tantum in hebdomada cibo ita parce utebatur, ut hunc prægustare potius quam sumere videretur: somnum quoque stando, vel cum nimia eum lassitudo compulisset, sedendo, alio autem tempore super aggestum calcis et sabuli strato cilicio recumbens, capiebat, sed ita modicum, ut nocturnas longioribus semper precibus, toto etiam sæpe psalterio recitato, vigiliis præveniret.

Thème 344.

De S. Mauro sequitur.

Admirabilis obedientiæ specimen dedit, cum periclitante in aquis Placido, ipse sancti Patris jussu ad lacum advolans, super undas sicco vestigio ambulavit: et apprehensum capillis adolescentulum, hostiam cruento gladio divinitus reservatam, ex aquis incolumem extraxit. Hinc eum, ob eximias virtutes, beatus idem Pater sibi curarum consortem assumpsit: quem jam inde ab ipsis monasticæ vitæ tirociniis socium miraculorum adsciverat. Ad sacrum levitarum ordinem ex ejusdem sancti Patris